قەیرانی حکومەتی هەرێم.. عوسمانی حاجی مارف

هەرێمی کوردستانی عێراق قەیرانێکی سیاسی درێژخایان و ڕاستەقینە و لە هەمانکاتدا، گاڵتەجار بەخۆیەوە دەبینێت، بنبەستی سیاسی لە پەیوەندی نێوان بارزانی و تاڵەبانی، سەرەڕای هەندێک هەوڵی دانیشتن و دانوسان و نێوەندگیری، هەوڵی شەخسی و لایەنی سیاسی تر بۆ پڕکردنەوەی ئەو بۆشاییە، لە هەوڵیان بۆ کۆکردنەوەی دانیشتنەکانی پەرلەمان و پێکهێنانی حکومەتی هەرێم بەردەوامە، بەڵام تائێستا ناجێگیری وناڕۆشن و بێهودەیە.

لە ئێستادا هیچ نیشانەیەکی ئەرێنی نابینرێت بۆ کۆتاییهێنان بە ناکۆکیەکانی ناو دامەزراوەی سیاسی زۆنی زەرد و زۆنی سەوز، کە ژیانی سیاسی هەرێمیان لە دوای هەڵبژاردنەکانی ساڵی ٢٠١٤ ەوە تا ئەمڕۆ ئیفلیج کردووە.

نەبونی هاوسەنگی و بێهەڵوێستی و نەبونی کردەوەی جددی و هەوڵدان بۆ پڕکردنەوەی بۆشاییەکان و کۆتاییهێنان بەو بنبەستە، کاتێک پێناسەی هەرێمی کوردستان وەک بەشێکی گرنگی عێراق دەکرێت، ناسەقامگیریە سیاسیەکەی پێکهاتەیەکی جەوهەریە کە هاوکاتی ناسەقامگیری گشتی سیاسی و نائەمنی دەوڵەتی عێراقە.

نزیکەی دوو ساڵە دوای هەڵبژاردنەکان، پەرلەمان کۆنەبۆتەوە و دەستەی سەرۆکایەتی هەرێم هەڵنەبژێردراوە، هێشتا حکومەت پێکنەهاتوەو نازانرێت کەی پێکدێت، بۆیە داواکاری لە هێزە سیاسیەکان و دامودەزگاکانی دەوڵەتی عێراق و هەرسێ سەرۆکایەتیەکە کراوە هەموو هەوڵێکیان بخەنەگەڕ بۆ کۆتاییهێنان بەم دۆخە گاڵتەجار و مەترسیدارە، چونکە بەردەوامی ڕێگری لە پێکهێنانی حکومەتی کوردستان کاریگەری نەرێنی لەسەر ژیانی هاووڵاتیان دروستکردووە، زۆرێک لە خزمەتگوزاریەکانی پەکخستووە و قەیرانەکانی توندتر کردووە، بەتایبەتی قەیرانی سووتەمەنی و بەرزبوونەوەی نرخی بەرهەمە نەوتیەکان، لەگەڵ ئەوەی نرخی لیترێک بەنزین گەیشتووەتە نزیکەی دوو هەزار دینار، هەروەها کەمبونەوەی زیاتری ئاستی خزمەتگوزاری و تەندروستیە.

حکومەتی کاربەرێکەر و چاودێری ئێستای کوردستان، نەیتوانیوە ونایەوێت ئەرکەکانی خۆی بە شێوەیەکی گونجاو لە دابینکردنی خزمەتگوزاریەکان و دۆزینەوەی چارەسەر بۆ قەیرانەکان جێبەجێ بکات، جگە لە قەیرانە بەردەوامەکان و دواکەوتنی موچەی فەرمانبەران،

بەردەوامی بەشایی یاسایی و دەستووری و پاراستنی حکومەتەکی چاودەر بەبێ دەسەڵاتی تەواو، قەیرانەکان گەورەتر دەکات و بەرژەوەندی هاووڵاتیان زیاتر تێکدەدات.
نزیکەی دوو ساڵ بەسەر هەڵبژاردنی پەرلەمانی هەرێمی کوردستانی عێراقدا تێدەپەڕێت و لەگەڵ ئەوەشدا بارزانی و تاڵەبانی تا ئێستا ڕێگایان بە کۆکردنەوەی دانیشتنەکان و کاراکردنی پەرلەمان و هەڵبژاردنی سەرۆکی پەرلەمان نەدۆزیوەتەوە و ئاسان نەکردووە، ئەم پرۆسەیە هەنگاوێک ناڕواتە پێشەوە لە پێکهێنانی حکومەتێکی نوێی تەواو دەسەڵاتدار بە جێگرتنەوەی حکومەتی ئێستای مەسرور بارزانی.!
لە مانگی ئایاری ٢٠٢٣ دا دادگای فیدراڵی کە بەرپرسە لە یەکلایکردنەوەی ناکۆکییە دەستوورییەکان، درێژکردنەوەی ماوەی خولی پەرلەمانی هەرێمیشی بە نادەستووری و حکومەتەکەی مەسرور بە ئیدارەی چاودەر ناساند، لەهەمانکاتدا ئەوە ڕۆشنە کە واقیعی ئێستای هەرێم لەسەر بنەمای دوو ئیدارەیی دیفاکتۆیە، کێشەکە لەوەدایە ئەگەری ئەوە هەیە ئەمە ببێتە فەرمی و جێگیر بکرێت ئەگەر بارزانی و تاڵەبانی بەردەوام بن لە ناکۆکی لەسەر پێکهێنانی حکومەت، ئاشکرایە کە تائێستا هەریەکەیان حکومەت و ئامێری ئەمنی و سەربازی و دامەزراوەی دارایی تایبەت بەخۆیان هەیە، ئەم دابەشبوونە بەشێوەیەکی فەرمی لەبری پێکهێنانی حکومەتێکی یەکگرتو لە ساڵی ٢٠٠٦ کۆتایی هات، قسەکردن لەسەر دوو ئیدارەی جیاواز بۆ هەرێم یەکسانە بە چڕکردنەوەی زیاتر گێژاوی سیاسی و نائارامی، دەبێتە یەکێک لە مەترسیە جددیەکان بۆ سەر ئایندەی دۆخی سیاسی کوردستانی عێراق. هەرلەم بارەیەوە بارزانی و تاڵەبانی زۆرجار تۆمەتەکانیان ئاڵوگۆڕ کردووە و هەریەکەیان بەرامبەرەکەی بە هۆکاری ئیفلیجی سیاسی بەردەوام و قەیرانەکان دەناسێنێت.
لەلایەک بەردەوامی بێتواناییان لە پێکهێنانی حکوومەت، لایەنەکان لە بژاردەی ئەگەری ئەنجامدانی هەڵبژاردن نزیک دەکاتەوە،! لەلایەکی ترەوە تاڵەبانی هاوپەیمانی ڕکابەری کاریکاتەر لەگەڵ شاسوار عەبدولواحد لەخۆدەگرێت، داوای پێگەی سەرۆکی حکومەتی هەرێم و دابەشکردنی پۆستە حکومیەکانی یەکسان دەکەن!؟. کاریگەری ناکۆکی نێوان بارزانی و تاڵەبانی لەسەر دابەشکردنی دەسەڵات، بەردەوام لەناو هەرێمدا پەرەدەسێنێت.
بەردەوامی هەرێمی کوردستان بەم شێوەیەی ئێستای تادێت جێگەی گومانی زیاتر و پرسیارە، چ لە ناوخۆدا کە پەیوەندی بە چۆنیەتی سروشتی سیستمی سیاسی و حوکمڕانیەوە هەیە، چ لە ڕووی دەرەکیشەوە، هەر لایەکیان پاشکۆی بەرژەوەندی وڵاتانێکی ترن، لە هەمانکاتدا پەیوەستە بە پێشهاتە هەرێمی و نێودەوڵەتیەکان لە دۆخی شەڕ و

ململانێی ئێستای ئەمریکاو ئێراندا، هەروەها لەوانەش نەرێنی تر، بەستنی چارەنوسی کوردستانە بە حکومەتی ناوەندیەوە.
ئەوەی شایانی باسە چیتر ناکۆکی نێوان ئەو دوو بنەماڵەیە تەنیا ناکۆکی نیە لەسەر پۆستە وەزاری و ئەمنیەکان، بەڵکو گۆڕدراوە بۆ ڕووبەڕووبوونەوەیەکی ئاشکرا کە هەڕەشەی ئیفلیجکردنی زیاتری دامودەزگاکانی حوکمڕانی و قووڵکردنەوەی قەیرانی ئابووری و کەمکردنەوەی سەربەخۆیی هەرێم لە بەرامبەر بەغدا و تەحەدای ناوچەیەکانی دەوروبەری دەکات. تا ئێستا هەموو هەوڵەکانی نێوەندگیری و یەکلایکردنەوە لەنێوان بەرزانی و تاڵەبانی شکستیان هێناوە و لەو بارەیەوە ئاسۆیەک دیارنیە، بۆیە ئەگەری ئەوە هەیە هەرێم بچێتە قۆناغێکی ئاڵۆزتر و مەترسیدارترەوە.
ئەو گرژیانەی لەم ساڵانەی دوایدا پەرەی سەندووە، دوای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستانی ٢٠٢٤ ی گەیشتە لوتکە، ئێستا مەترسی هەیە لەسەر ئەم فۆرموڵە سیاسیە دروستکراوەی کە دەیان ساڵە حوکمڕانی هەرێمەکەیان پێبەڕێوەبردووە.
بارزانی دەیەوێت تەواوی حکومەتی هەرێم کۆنترۆڵ بکات، سەرکردەکانیشی ئامادە نین هاوکاری تاڵەبانی بن یان ڕێگەیان پێبدەن مافە سیاسی و حکومیەکانی خۆی بەکاربهێنێت. لە ڕاستیدا بارزانی و پارتی متمانەیان بە تاڵەبانی و سەرکردەکانی یەکێتی نیە، لە هەمانکاتدا بە لەبەرچاوگرتنی ژمارەی کورسیەکانی یەکێتی لە پەرلەمانی ئێستادا، پارتیەکان دەڵێن یەکێتی مافی ئەوەی نیە دەسەڵات بە یەکسانی لەگەڵ پارتی دابەش بکات.! دابەشبونی کوتلەیی و ناکۆکی بنەماڵەیی لەناو یەکێتیدا وایکردووە سەرکردایەتی ئێستای، لە ڕوانگەی بارزانیەوە، هاوبەشێکی جێی متمانە نەبێت لە حوکمڕانیدا.
جێگای سەرسورمان نیە کە قەیرانی متمانە لە نێوان ئەو دوو لایەنەدا کۆتایی نایەت، بارزانی بە نیگەرانیەوە سەیری هاوپەیمانیەکانی تاڵەبانی لەگەڵ بەغدا دەکات، بەتایبەتی پەیوەندیەکانی لەگەڵ هەندێک هێزی سیاسی شیعە و کەسایەتیە سیاسیە کاریگەرەکانی سونە. تاڵەبانی پەیوەندیەکانی لەگەڵ کوتلە چەکدارە شیعیەکان لە بەغدا دەقۆزێتەوە بۆ بەدەستهێنانی کاریگەری بەسەر بارزانیدا و دەستەبەرکردنی پشکێکی گەورەتر لە پۆستە حکومیەکاندا لە بەغداد، بەتایبەتی سەرۆک کۆمار، دواتریش دەیانەوێت دەسەڵات لەناو هەرێمی کوردستاندا دابەش بکەن.!
لەلایەکی ترەوە بارزانی بە ڕاگرتنی بودجە و سەپاندنی ئابڵوقەی ئابووری یەکێتی و تاڵەبانی سزا دەدات، هاوکات سەرچاوەکانی نەوت و گاز و دەروازە سنووریەکان قۆرخ دەکات، ڕێ تیدەکەنەوە زانیاری

بەشێوەیەکی شەفاف بۆ یەکەتی ئاشکرابکەن. واتە هەردوولایان یاری بە ژیان و چارەنوسی خەڵک دەکەن.

ململانێ و گەمەی نەوان بارزانی و تاڵەبانی نەک هەر پێکهێنانی حکومەتی پەکخستووە و کارەکانی پەرلەمانی ئیفلیج کردوە، بەڵکو باری نەرێنی ئابووری هەرێم درێژبێتەوە، کە چەند مانگەکە ڕوبەڕوی تەحەددیاتی زیاترە، قەیرانی سیاسی ئێستا کە درێژترین و ئاڵۆزترین قەیرانە لە دوای یەکەم دامەزراندنی حکومەتی هەرێمەوە، هەردوو لایان نەیانتوانیوە و ناخوازن و نابەرپرسن کە ئەرکی دارایی خۆیان بەرامبەر بە هاوولاتیان جێبەجێ بکەن، مووچەی خانەنشینی دەوەستێت، مووچەی فەرمانبەرانی حکومەت هەمیشە ناڕێکەو دوادەکەوێت، هەروەها پارەدان بە پڕۆژەکانی هەرێم وەستاوە.!

لە ئەنجامی ئەم گەمە سیاسیە بێمانایەدا ئەوە خەڵکییە ئازار دەچێژن و دەبنە قوربانی، ئاستی کڕین داڕماوە، ڕێژەی بێکاری بەرزبووەتەوە، بە سەرمایەدارانیش گرنگ تەنها قازانج و کەڵەکەی سەرمایەیە، تەنها شتێک کە بە سەرکردە باڵاکانی ئەو دوو حزبە گرنگە، گەیشتن بە بەرژەوەندیە کەسیەکانی خۆیانە. کێشەی قەیرانی ئێستا تەنها لە بازنەی جەماوەری و ئابوریدا سنوردار نیە، لەم ململانێیەدا بە شێوەیەکی بەرچاو وەها دەردەکەوێت لەهەمانکاتدا هەڕەشەیە لە سەر سەربەخۆیی هەرێم.

لەگەڵ ئیفلیجبوونی هەموو میکانیزمە ناوخۆیی و دەرەکیەکانی گۆڕانکاری و کاریگەری بە ماوەی دوو دەیە، هەرێم لە بازنەی پێکهێنانی حکومەتی دوو بنەماڵەدا گیری کردووە، هیچ چارەسەرێک یان دەرچوونێک بە قازانجی خەڵک لەچوارچێوەی ئەو دوو بنەماڵەیەدا نیە و نابێت، ڕزگارکردنی هاوولاتیانی کوردستان لە قەیرانەکانی ڕۆژانەی خۆیان، یان بە ڕزگارکردنی هەرێم لە ئەگەری داڕمانی لەنێو گۆڕانکاریە گەورەکانی ناوچەکەدا ئاسۆیەکی نیە، ڕێگای ئاسۆ بەخش، پێش هەموو شتێک کۆتایی بە دەسەڵاتی هەردوو بنەماڵە و لە بەرامبەریدا دامەزراندنی دەسەڵاتی خەڵکە.

عوسمانی حاجی مارف